

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Wacław

Nazwisko: Lipiński

Miejsce urodzenia: Łódź

Data urodzenia: 28-09-1896

Imię ojca: Jakub

Imię matki: Bronisława

Dodatkowe informacje: Wacław Lipiński (1896-1949) - polski historyk (dr hab), ppłk WP, publicysta, działacz podziemia antykomunistycznego. W latach 1914-1917 walczył w Legionach Polskich. Następnie uczestniczył w walkach o Lwów oraz w wojnie polsko-bolszewickiej. Po zakończeniu wojny uzyskał stopień doktora prawa oraz ukończył studia historyczne na UJ. Pracował w Wojskowym Biurze Historycznym oraz Instytucie Badania Najnowszej Historii Polski. Był wykładowcą historii najnowszej na Wydziale Humanistycznym UJK we Lwowie. W kampanii polskiej 1939 znalazł się w Biurze Propagandy Naczelnego Wodza, a następnie pełnił funkcję szefa propagandy przy Dowództwie Obrony Warszawy. Po upadku Warszawy przedostał się na Węgry gdzie do 1942 zajmował się działalnością konspiracyjną oraz publicystyczną. W 1942 powrócił do Warszawy i współtworzył Konwent Organizacji Niepodległościowych-konspiracyjne ugrupowanie polityczne związane z obozem sanacji. Aresztowany przez gestapo w lutym 1944, więzienie opuścił kilka miesięcy później. Po zakończeniu wojny stanął na czele Komitetu Porozumiewawczego Organizacji Polski Podziemnej. Organizacja została zinfiltrowana, a następnie rozbita aresztowaniami przez funkcjonariuszy UB na początku 1947. W. Lipiński został aresztowany przez UB 7.01.1947, a następnie skazany w pokazowym procesie na karę śmierci, zamienioną na karę dożywotniego więzienia. Zamordowany w więzieniu we Wronkach 4.04.1949. Symboliczny grób znajduje się na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach. Jego twórczość naukowa i bogata działalność publicystyczna była objęta cenzurą w PRL. Odznaczony m.in: Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari, pięciokrotnie Krzyżem Walecznych, Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski.

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
Akta kontrolno śledcze MBP w Warszawie dotyczące Wacława Lipińskiego i innych. 7.01.1947 Wacław Lipiński został zatrzymany przez funkcjonariuszy UB jako członek "nielegalnej organizacji Komitet Porozumiewawczy Stronnictw Demokratycznych Polski Podziemnej". W trakcie śledztwa zarzucono Wacławowi Lipińskiemu, iż "w latach 1946-1947 był kierownikiem tajnej organizacji, która działała na terenie województwa warszawskiego, kieleckiego i łódzkiego". Celem podejmowanych przez ww. działań miała być działalność propagandowa przedstawiająca fałszywe informacje o sytuacji w Polsce oraz "koordynacja działań do współdziałania sanacji z endecją w walce przeciwko władzy ludowej". Sprawę przekazano na drogę sądową.	IPN BU 0259/165 t. 1-18 (1737/III).	

Akta sądowe Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie dotyczące między innymi Wacława Lipińskiego. 27.12.1947 Wacław Lipiński został uznany winnym tego, iż w okresie "od marca do października 1946 jako przewodniczący Stronnictwa Niezawisłości Narodowej sporządzał i przechowywał i rozpowszechniał na terenie Polski nielegalne pisma, zawierające fałszywe informacje które obniżały powagę naczelných organów państwowych, utrudniały konsolidację społeczeństwa przy odbudowie gospodarczej kraju". Informacje te w opinii WSR w Warszawie "mogły wyrządzić istotną szkodę interesom państwa polskiego oraz obniżyć powagę naczelných organów państwowych powodując tym wielką szkodę". W związku z powyższym W.Lipiński na zasadzie art. 32 i 33 KKWP oraz art 1 i 2 dekretu z 13.06.1946 został skazany na karę śmierci, utratę praw publicznych i honorowych oraz przepadek całego mienia na rzecz Skarbu Państwa. Karę śmierci zamieniono na dożywocie. W 1992 roku wyrok wobec Wacława Lipińskiego został uchylony i unieważniony.

IPN BU 944/11-20 (Sr. 1476/47).

Materiały kartoteczne Centralnego Więzienia we Wronkach. Wynika z nich, że Wacław Lipiński skazany przez WSR w Warszawie na karę dożywotniego więzienia został osadzony w więzieniu mokotowskim w Warszawie. 18.06.1948 został przewieziony do więzienia we Wronkach. Podczas odbywania kary otoczony powszechnym szacunkiem "jako podpora moralna więźniów". Zmarł w więzieniu 4.04.1949.

IPN Po 3/69, IPN Po 3/59, IPN Po 3/60 - księgi więźniów Centralnego Więzienia we Wronkach.

Teczka zawiera opracowanie wewnątrzresortowe (Charakterystykę nr 5) sporządzone przez Wydział "C" KSMO w 1974 roku poświęcone Stronnictwu Niezawisłości Narodowej. W materiałach znajduje się między innymi charakterystyka i kwestionariusz osobowy Wacława Lipińskiego. Oficer WP w okresie międzywojennym, zdemobilizowany w 1938 roku w stopniu podpułkownika. W 1939 roku ponownie zmobilizowany i mianowany szefem propagandy Dowództwa Obrony Warszawy. Po kapitulacji zbiegł na Węgry, mianowany przez gen. Sosnkowskiego "wysokim urzędnikiem centralnego punktu łączności z krajem". W latach 1942-1944 był działaczem komitetu wykonawczego Konwentu Organizacji Niepodległościowych. W 1944 roku aresztowany przez gestapo. W marcu 1946 zorganizował "nielegalną organizację Stronnictwo Niezawisłości Narodowej" i z ramienia tej organizacji wszedł do Komitetu Porozumiewawczego Organizacji Polski Podziemnej. Aresztowany 7.01.1947. Skazany przez WSR w Warszawie na karę śmierci zamienioną na dożywocie.

IPN BU 0189/5 (Charakterystyka Nr 5).